

[Uz Sākumlapu](#) > Romania

# Tiesnešu sākotnējā apmācība Eiropas Savienībā

Saturu nodrošina

Rumānija



Rumānija

## Vispārīgs apraksts

Tiesnešu un prokuroru sākotnējo apmācību veic Nacionālais Tiesnešu institūts (*NIM*), un tiesu iestāžu stažieriem tā ir obligāta. Par pieejamo vietu skaitu katru gadu lemj Tiesnešu augstākā padome (*SCM*), pamatojoties uz tiesu iestāžu vajadzībām. 2021. gadā bija pieejamas 300 vakances, no kurām 175 bija tiesnešu, bet 125 — prokuroru amata vietas, un konkurss uz tām pašlaik turpinās.

Saskaņā ar likumu sākotnējā apmācība ilgst divus gadus, bet tikai pirmā studiju gada beigās tiesu iestāžu stažieri izvēlas savu profesiju — tiesneša vai prokurora amatu. Tāpēc pirmajā gadā sākotnējā apmācība ir vispārīga, jo visi tiesu iestāžu stažieri apgūst vienādas mācību programmas un tiek pakļauti vienādam novērtēšanas procesam neatkarīgi no to nākotnes profesijas. Otrajā studiju gadā tiesu iestāžu stažieriem tiek sniegta specializēta apmācība saskaņā ar viņu izvēli, galvenokārt tiesās un prokuratūrās.

Nacionālais tiesnešu institūts ir mācību iestāde aroda apgūšanai, nevis universitātes studiju turpinājums. Tāpēc sākotnējā apmācība *NIM* galvenokārt attiecas uz lietišķajām prasmēm, nevis tikai uz tiesību normu/tekstu apguvi.

Tāpēc tiesu iestāžu stažieru apmācība ietver zināšanu apguvi saistībā ar, piemēram, tiesvedības/kriminālvajāšanas posma tiesas sēdes vadīšanu, pušu tiesai iesniegto pierādījumu pārbaudi, izpratni par dažāda veida tiesvedības dalībnieku psiholoģiju, prasmi viegli analizēt lietas materiālus un sagatavot lēmumu vai jebkuru citu tiesas aktu.

## Pieklūve sākotnējai apmācībai

Sākotnējai apmācībai var piekļūt, tikai piedaloties *NIM* rīkotajā uzņemšanas konkursā, ko ar *NIM* starpniecību organizē *SCM*, un tā ir balstīta uz profesionālo kompetenci, prasmēm un labu reputāciju.

*NIM* uzņemšanas konkurss ir paredzēts tiesību zinātņu bakalaura grādu ieguvušiem juristiem neatkarīgi no vecuma vai iepriekšējās profesionālās pieredzes, un tajā ir četri posmi:

- eksāmens, kurā pārbauda juridiskās zināšanas, izmantojot testu ar atbilžu variantiem, lai veiktu objektīvu un efektīvu pirmo atlasī;
- rakstisks eksāmens, kura mērķis ir novērtēt spēju apstrādāt un salīdzināt informāciju, interpretēt un piemērot tiesību aktus, rakstiski aizstāvēties, sniedzot loģisku un pareizu argumentāciju;
- psiholoģiskais eksāmens, kas ietver rakstisku pārbaudījumu un interviju, lai noteiktu, vai kandidāti ir psiholoģiski spējīgi strādāt šajā profesijā;
- mutisks eksāmens, ko veido intervija, kurā pārbauda ne tikai šādas profesijas kandidātu zināšanas, bet arī prasmes, spējas, motivāciju un cilvēciskās īpašības.

Pieņemtie kandidāti iegūst tiesu iestāžu stažiera kvalifikāciju un piedalās *NIM* sākotnējās apmācības programmā, ko noslēdz ar *NIM* noslēguma eksāmenu.

Nav alternatīvu piekļuves ceļu sākotnējai apmācībai. Tomēr par tiesnesi var kļūt arī šādos veidos:

- konkursā par pielaišanu tiesneša amatam, ko ar *NIM* starpniecību organizē *SCM* un kas paredzēts personām, kurām ir grāds tiesību zinātnēs un vismaz piecu gadu pieredze noteiktos likumā paredzētos juridiskos amatos. Pieņemtie kandidāti iegūst tiesneša vai prokurora kvalifikāciju, un viņiem ir pienākums apmeklēt sešu mēnešu profesionālās apmācības kursu *NIM*;
- bez konkursa vai eksāmena *SCM* veiktas procedūras ietvaros, lai aizpildītu vakantos amatus tiesās vai prokuratūrās — personām, kuras vismaz 10 gadus ir bijušas tiesneša, prokurora vai miertiesneša palīga amatā un kuras ir pārtraukušas darbību no tām neatkarīgu iemeslu dēļ.

## Sākotnējās apmācības formāts un saturs

Tiesu iestāžu stažieru sākotnējā apmācība ilgst divus gadus, no kuriem pirmais gads ir veltīts teorētiskajai un praktiskajai apmācībai institūta rīkotajosursos un semināros, bet otrais gads — galvenokārt praksei tiesās un prokuratūrās.

Sākotnējās apmācības programmu katru gadu apstiprina Tiesnešu augstākās padomes plenārsēdē pēc Nacionālā Tiesnešu institūta priekšlikuma, kas izstrādā šo programmu un iesniedz to izskatīšanai Pedagoģiskajā padomē un Zinātniskajā padomē.

Pirmā gada mācību programmās ir iekļautas studiju jomas, ar katru jomu saistīto kursu un semināru skaits, kā arī vērtēšanas metodika. Otrā studiju gada mācību programmā ir paredzēta stažēšanās praktiskā daļā.

Tiesu iestāžu stažieru apmācību veic institūta mācību personāls, ko parasti izraugās no praktizējošo tiesnešu un prokuroru vidus. Pilna laika pasniedzēji, kas norīkoti darbā Nacionālajā Tiesnešu institūtā, un piesaistītie pasniedzēji ir sadalīti nodaļās atbilstoši mācību jomām, kurās viņi specializējas.

Pasniedzēji izstrādā mācību programmu katrai jomai, kas ietver tematus un apakštematus, katram no tiem atvēlēto stundu skaitu, mācību metodiku, kā arī sīkāku informāciju par tiesu iestāžu stažieru novērtēšanu.

Prakses koordinatori ir tiesneši un prokurori no tiesām un prokuratūrām, kas vada praktisko apmācību darbību otrajā gadā.

### Pirmais studiju gads

- Tiesu iestāžu stažieru darbība, kas organizēta 15–17 cilvēku grupās, galvenokārt notiek *NIM* galvenajā mītnē, kur viņi apmeklē kursus un seminārus, kas paredzēti sākotnējās apmācības programmā, lai paplašinātu savas juridiskās zināšanas un attīstītu tiesneša un prokurora profesijai raksturīgās prasmes. *NIM* tiesību studijas galvenokārt ir praktiskas, pēc iespējas atspoguļojot faktiskos apstākļus, kādos tiesnesis vai prokurors veic savu darbību. Tas ietver gadījumu izpēti, ko veic mazās grupās un ko vada praktizējoši speciālisti, kuri sagatavojuši attiecīgos dokumentus. Semināros ietilpst arī praktiskas darbības, piemēram, ierakstu izpēte, procesuālo dokumentu sagatavošana un izspēles.
- Pamatjomu (attiecīgi civiltiesību un civilprocesuālo tiesību, krimināltiesību un kriminālprocesuālo tiesību) apguve ir būtiska nozīme pirmā studiju gada mācību programmās, jo tiesneša/prokurora darbība lielā mērā ir balstīta uz zināšanām, kas raksturīgas šīm jomām.
- Papildus tiesību pamatjomām tiesu iestāžu stažieri apgūst arī administratīvās tiesības, tiesvedību ar praktizējošiem speciālistiem, ģimenes tiesības, tiesu ekspertīzi, konstitucionālās tiesības, ES tiesības un cilvēktiesības.
- Apmācības programma ietver gan juridiskās, gan nejuridiskās prasmes, kas grupētas sociālajām un humanitārajām zinātnēm veltītu disciplīnu kopumā, kurā aplūkoti temati, kas saistīti ar psiholoģiju, komunikāciju un personības attīstību, socioloģiju un kritisko domāšanu. Svešvalodu studiju mērķis ir arī apgūt zināšanas un attīstīt ar tiesībām nesaistītas prasmes, kas ir būtiskas darbam attiecīgajā profesijā. Nozīmīga sākotnējās apmācības programmas sastāvdaļa ir profesionālās ētikas un deontoloģijas apguve, kuras mērķis ir noteikt un apgūt tiesneša/prokurora amatam raksturīgās uzvedības un morāles normas gan profesionālajā darbībā, gan attiecībās ar sabiedrību saskaņā ar iekšējiem un starptautiskiem noteikumiem.

Pēc pirmā studiju gada beigšanas tiesu iestāžu stažieri izvēlas tiesneša vai prokurora amatu saskaņā ar viņu klasifikāciju un pieejamo amatu skaitu, ko noteikusi Tiesnešu augstākā padome.

## Otrais studiju gads

- Lai attīstītu profesijai raksturīgās prasmes, kas iegūtas pirmajā studiju gadā, kā arī lai iepazītos ar profesionālo vidi, kurā turpmāk būs jāstrādā, tiesu iestāžu stažieri savu darbību veic galvenokārt tiesās un prokuratūrās. Viņus vada pasniedzēji / prakses koordinatori (tiesneši un prokurori), kuru uzdevums ir nodrošināt, lai viņi piedalītos visās attiecīgajās tiesas un prokuratūras darbībās. Pasniedzēji / prakses koordinatori ir *NIM* apmācības personāls/darbinieki.
- Tiesu iestāžu stažieri iziet praksi arī advokātu birojos, notāru birojos, tiesu izpildītāju birojos. Viņi veic arī praktisku darbību probācijas nodaļās, policijas iecirkņos un ieslodzījuma vietās. Šādas prakses mērķis ir sniegt priekšstatu par tiesu sistēmu, kā arī iepazīties ar citu juridisko profesiju pārstāvjiem, lai spētu izveidot efektīvu un auglīgu sadarbību turpmākajā profesionālajā dzīvē.

Sākotnējās apmācības laikā tiesu iestāžu stažieriem ir iespēja iepazīties ar kopējo Eiropas tiesisko telpu, piedaloties apmaiņā, kas tiek organizēta apmaiņas programmas *AIAKOS* komponenta ietvaros, tiesnešu skolu konkursā *THEMIS*, kā arī vasaras skolās, kuru mērķis ir attīstīt un uzlabot tiesneša vai prokurora profesijai raksturīgās prasmes, kompetences, valodu utt.

## Sākotnējās apmācības un kvalifikācijas procesa izbeigšana

Pēc *NIM* nodrošinātās sākotnējās apmācības programmas pabeigšanas tiesu iestāžu stažieri kārto noslēguma eksāmenu, kurā novērtē iegūtās zināšanas, prasmes un iemaņas, kas vajadzīgas tiesneša vai prokurora funkciju veikšanai.

To veido rakstiski pārbaudījumi civiltiesību un civilprocesuālo tiesību, krimināltiesību un kriminālprocesuālo tiesību, ētikas un tiesu organizācijas jomā.

Šī eksāmena nokārtošana nodrošina *NIM* absolventiem jaunākā tiesneša un jaunākā prokurora kvalifikāciju, un saskaņā ar iegūto vietu viņi izvēlas tiesas un prokuratūras, kurās uzsākt savu profesionālo karjeru.

Pēc viena gada pārbaudes laika jaunākajiem tiesnešiem un prokuroriem ir jānokārto tiesneša un prokurora kvalifikācijas eksāmens, lai kļūtu par vecākajiem/dienesta tiesnešiem un prokuroriem. Šajā eksāmenā teorētiskās un praktiskās zināšanas tiek vērtētas rakstiskā un mutiskā pārbaudījumā. Eksāmenu nokārtojušos jaunākos tiesnešus un prokurorus valsts prezidents ieceļ par augstākā līmeņa tiesnešiem un prokuroriem.

Viens no galvenajiem *NIM* sākuma līmeņa apmācības mērķiem ir nodrošināt nākamajiem tiesnešiem visaptverošu sākotnējo apmācību un palīdzēt viņiem bagātināt savas zināšanas pēc iespējas lielākā skaitā tiesību jomu. Mērķis attiecībā uz Eiropas un starptautisko tiesību atvērtību tiek pastāvīgi sasniegts ar mācību kursiem par ES tiesībām, ECTK un Eiropas juridiskajiem jēdzieniem, iekļaujot mācību programmā jaunus salīdzinošo tiesību elementus, kā arī izstrādājot sadarbības programmas ar Eiropas iestādēm, kas atbild par tiesnešu un prokuroru apmācību, un ar citām Eiropas tiesu iestādēm.

---

Lapa atjaunināta: 21/05/2026

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.